

D · N
28/11 1956

Mellersta Östern och FN

Förenta nationerna och Förenta staterna — de båda har under de senaste veckorna uppträtt som en enhet. USA har tagit initiativet till eller understött alla de av FN:s generalförsamling beslutade resolutionerna; kritiken, varningarna och förmaningarna i dessa resolutioner har riktats mot två håll, å ena sidan Ryssland, å andra sidan de genom aktionen i Mellersta Östern sammanknutna staterna England, Frankrike och Israel. Resolutionerna mot Ryssland har varit utan varje effekt, och man torde knappast ha tänkt sig möjligheten av att genom påtryckningar av mera substantiell art förmå Ryssland att ändra sin engelska politik. I fråga om England, Frankrike och Israel har förhållandet varit ett helt annat. Dessa stater har underkastat sig FN:s resolutioner och igångsatt utrymningen av de besatta områdena. Trots detta har konflikten mellan USA och FN samt dessa stater skärpts under de senaste dagarna. Den väsentliga yttre anledningen är att FN med USA i spetsen antagit en av asiatiska och afrikanska stater föreslagen resolution, i vilken man ånyo kräver omedelbar evakuering i Suez och kritiserar England och Frankrike för att denna evakuering inte redan fullbordats. Härtill kommer att USA i detta fall kan och vill stödja FN-resolutionerna genom direkta påtryckningar av utomordentlig betydelse; den amerikanska regeringen organiserar inte oljehjälpen till Europa förrän de europeiska västmakterna lytt FN:s order.

Man har intrycket att den engelska opinionen i viss mån svängt inför denna situation. Oppositionen vidhåller visserligen sin kritik av aktionen mot Egypten för en månad sedan, men både bland de konservativa och på andra håll har irritationen över USA:s hållning blivit det mest framträdande draget i debatten. De stora vulgära högeridningarna rasar; det är inte överraskande. Men även tidningar som Times och Daily Telegraph uttrycker sig

med stor skärpa om den senaste fasen av Eisenhowers politik. Daily Telegraph skriver att Eisenhower låtit "USA rösta med afrikaner och asiater av rädsla för att hedern av att vara antiengelsk och antifransk eljest skulle gå till ryssarna. Detta är en underlig taktik. Den kan endast förklaras med antagandet att den amerikanske presidenten tar vår vänskap såsom självklar, medan afrikannernas och asiaternas ännu måste vinnas." Det är starka ord av det främsta av de stora konservativa organen. De s k Suezrebellerna i underhuset — som anser att Eden och Butler redan gått för långt i medgivanden — uttrycker sig naturligtvis ännu skarpare; en av deras ledare, Julian Amery, lika argt som sin berömda fader, har kallat FN "en mörkläggningsorganisation för amerikansk imperialism". I Frankrike, där utanför kommunistpartiet en överväldigande majoritet stött regeringspolitiken, är tonen ännu hårdare; USA misstänkliggöres för att vilja nå vinster i Nordafrika och Mellanöstern på de europeiska västmakternas bekostnad, och det talas till och med inom regeringskretsar om möjligheten av ett utträde ur FN.

Även i USA är kritiken mot regeringens politik i växande. I spetsen går New York Times, som aldrig instämt i de onyanserade fördömanden av England och Frankrike som för ett par veckor sedan var vanliga och som nu begär en nyorientering som skall bilägga motsättningen mellan de demokratiska stormakterna.

De allmänna skälen för FN:s och USA:s politik är uppenbara. Man önskar avveckla konflikten i Mellanöstern så snabbt som möjligt och anser en omedelbar evakuering av de engelsk-franska trupperna vara en förutsättning härför, man vill försöka en försoning med arabstaterna och är orolig för en rysk intervention eller i varje fall för ökat ryskt inflytande i Mellanöstern. I kritiken av denna hållning framträder två huvudsakliga synpunkter. Man kontrasterar FN:s hållning i Ungernfrågan med dess hållning till konflikten i Mellanöstern; här tillämpas, skriver London Times, likaväl som New York Times, en dubbelmoral, och FN kan aldrig få verklig auktoritet så länge det

låter de förhårdade brottslinjerna hållas och ...skrider endast mot de stater som är villiga att böja sig. Men ännu viktigare är tanken att FN:s och USA:s politik kan leda till att Nasser vinner ökad prestige och i framtiden kommer att följa samma politik som hittills: att i samarbete med andra arabstater och Ryssland förbereda ett dräpshot mot Israel.

Huvudproblemet blir alltså om det är möjligt att i FN:s regi eller i varje fall under USA:s medverkan genomföra en stabilisering i Mellanöstern som åtminstone säkrar den fredliga sammanlevnaden i dessa trakter för några år framåt. Den engelske utrikesministern har i ett tal i New York framfört de krav som han anser vara ofrånkomliga: en permanent reglering av förhållandet mellan Israel och arabstaterna, ett system för interna-

tionell kontroll över Suezkanalen, en amerikansk anslutning till Bagdadpakten, åtgärder för ekonomisk sanering av Mellanösterns stater. Han försvarar den engelska politiken med att den kanske kan framtvinga en dylik reorganisation. De flesta torde vara ense om att dessa synpunkter är avgörande. Frågan är om gehör kan vinnas hos Nasser och arabstaterna sedan väl FN:s avspänningspolitik genomförs. En förutsättning härför torde vara att den internationella polisstyrkan i Suez stannar kvar under längre tid och utrustas med klar fullmakt att bevara freden till dess en mera definitiv uppgörelse vunnits. En annan förutsättning är måhända att Amerika med konstanter framkallar en åtminstone tillfällig lindring av den arabiska nationalismens aggressivitet; dilemmat är att muta utan att stärka.

Nov. 12 l. 3 s. 5 ul.
— 2 m. 1 a.

S: a 23.